

11 november
Wapenstilstand

*Herdenking aan het Graf
van de Onbekende Soldaat*

Federaal
Parlement

Senaat

Kamer van
volksvertegen-
woordigers

Hallo!

11 november is een bijzondere dag. Dat zal je niet ontgaan zijn. In België is 11 november een feestdag. Een *herdenkingsdag*. Een dag waarop we terugdenken aan oorlogen uit het verleden om te voorkomen dat ze zich zouden herhalen. Een dag om hulde te brengen aan de gesneuvelden. Dankzij jouw deelname en die van je vrienden aan herdenkingsplechtigheden, zullen de vroegere inspanningen en *offers voor vrijheid en vrede* niet vergeten worden. Bedankt voor jouw aanwezigheid.

Wat herdenken we op 11 november ?

Op 11 november vieren we in de eerste plaats de verjaardag van de ondertekening van de *Wapenstilstand* in 1918, die een einde maakte aan de gevechten in de Eerste Wereldoorlog. Daarnaast herdenken we ook de *slachtoffers* uit beide wereldoorlogen en de Belgische militairen gesneuveld in dienst van de vrede sinds de Tweede Wereldoorlog.

Waarom geen
school op 11 november?

Wat is een wapenstilstand ?

Een wapenstilstand is een *overeenkomst* tussen oorlogvoerende landen om op te houden met vechten. Gewoonlijk wordt nadien een *vredeverdrag* ondertekend. In het geval van de Eerste Wereldoorlog was dat onder andere het *Verdrag van Versailles*, ondertekend in 1919.

Wat is het Graf van de Onbekende Soldaat ?

Het Graf van de Onbekende Soldaat bevat het stoffelijk overschot van een *soldaat die aan het front is gesneuveld en van wie we niet weten wie hij was*. Met dit monument willen we respect tonen voor de soldaten en weerstanders die gestorven zijn voor hun land en voor de vrede, tijdens de twee wereldoorlogen en daarna. Er brandt hier ook een *eeuwige vlam*.

Hoe werd de Belgische Onbekende Soldaat gekozen ?

In België werd de Onbekende Soldaat *willekeurig gekozen* op 10 november 1922. Een *oorlogsblinde* koos hem uit tussen *5 lijkkasten* van anonieme Belgische soldaten. Ze stierven op 5 van de voornaamste Belgische slagvelden. De gekozen soldaat werd een dag later, op *11 november 1922*, eervol begraven aan de voet van de Congresskolom. Sindsdien vindt daar op elke 11 november een plechtige eerbetuiging plaats.

Waar komt deze traditie vandaan ?

De traditie van het graf van de onbekende soldaat komt voort uit de *Eerste Wereldoorlog* zelf. De *Britten* hebben als *eersten* in 1920 een onbekende soldaat begraven (in Westminster Abbey in Londen). Sindsdien hebben verschillende landen dat voorbeeld gevolgd.

De Congresskolom

De Congresskolom bestond al lang voor de Onbekende Soldaat er werd begraven. Dit monument herdenkt het *Nationaal Congres* (het eerste parlement), dat de Belgische *Grondwet* heeft opgesteld net na de Belgische revolutie van 1830.

De Eerste Wereldoorlog in een notendop

De voornaamste oorzaken van de oorlog

- Meerdere Europese landen willen hun *grondgebied* in Europa en in de kolonies *uitbreiden* om zo machtiger en rijker te worden.
- Overtuigd van de kwade bedoelingen van buurlanden, probeert elk land *militair sterker* te staan met de beste en meeste wapens en met de meeste manschappen.
- Door de toenemende spanningen hebben meerdere landen *bondgenootschappen* afgesloten om elkaar te beschermen bij conflicten.
- Gevolgen van *conflicten uit het verleden*: zo had Frankrijk bijvoorbeeld nog steeds niet verteerd dat het de Elzas en Lotharingen in 1870-1871 verloren had aan Duitsland.

De gebeurtenis waardoor de oorlog losbrak

De *moord* in Sarajevo (Bosnië) op aartshertog *Frans Ferdinand*, troonopvolger van Oostenrijk-Hongarije, door een Servisch nationalist (28 juni 1914). Als reactie verklaart Oostenrijk-Hongarije de oorlog aan Servië. Aangezien verschillende landen via bondgenootschappen elkaar bescherming hadden beloofd bij een confrontatie, mondt deze oorlog uit in een wereldoorlog in plaats van beperkt te blijven tot twee landen.

Illustratie: "Assassinat de l'archiduc héritier d'Autriche et de la duchesse sa femme à Sarajevo" in Le Petit Journal, 12 juli 1914. Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Brussel, EST I/1769 GF

Enkele belangrijke data en kenmerken van deze oorlog

- Begin van de oorlog: Oostenrijk-Hongarije verklaart de oorlog aan Servië op 28 juli 1914.
- Op 4 augustus 1914 vallen Duitse troepen het neutrale België binnen.
- De oorlog wordt te land, ter zee en in de lucht gevoerd.
- De Eerste Wereldoorlog is een 'totale oorlog': niet alleen de legers, maar de hele maatschappij is erbij betrokken.
- 4 jaar lang voeren de legers op het westelijk front een loopgravenoorlog*.
- In 1917 stappen de Verenigde Staten mee in de oorlog.
- Op 11 november 1918 wordt de Wapenstilstand afgekondigd.
- Het Vredesverdrag van Versailles wordt op 28 juni 1919 ondertekend.

De gevolgen van de oorlog

- Ongeveer 9 miljoen doden en 20 miljoen gewonden.
- De grenzen in Europa en in het Midden-Oosten worden grondig aangepast. Duitsland moet zijn kolonies afstaan.
- De Europese landen zijn verzwakt of geruïneerd door de oorlog; de Verenigde Staten komen er sterker uit.
- Door de zware verliezen tijdens de oorlog en de harde voorwaarden die het Verdrag van Versailles oplegt, zit Duitsland volledig aan de grond. Duitsland zal zich hiervoor later willen wreken.

*loopgraven = lange gangen van waaruit de soldaten vechten

In Flanders Fields

*In Flanders Fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.*

*We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved, and were loved, and now we lie
In Flanders Fields.*

*Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If you break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders Fields.*

In Vlaanderens velden bloeien de klaprozen
Tussen de kruisen, rij aan rij
die onze plek aangeven; en in de lucht
vliegen leeuweriken, nog steeds dapper zingend
ook al hoor je ze nauwelijks te midden van het
kanongebulder aan de grond.

Wij zijn de doden. Enkele dagen geleden
leefden we nog, voelden de dauw,
zagen de zon ondergaan
beminden en werden bemind en nu liggen we
in Vlaanderens velden.

Neem ons gevecht met de vijand weer op:
Tot u gooien wij, met falende hand
de toorts; aan u om haar hoog te houden
Als gij breekt met ons die sterven
zullen wij niet slapen, ook al bloeien de klaprozen
in Vlaanderens velden.

*In Flanders Fields is een gedicht van de Canadese militaire arts en dichter **John McCrae**. Dit is misschien wel het meest bekende gedicht uit de Eerste Wereldoorlog. McCrae schreef het in 1915. Hij stierf in 1918, hij was 45 jaar.*

(vertaling: In Flanders Fields Museum)

Wapenstilstand

Elk jaar op 11 november herdenken het Federaal Parlement en zijn jonge en oudere genodigden de slachtoffers uit de beide wereldoorlogen en de in vredesoperaties gesneuvelde militairen.

Na de plechtigheid bij het Graf van de Onbekende Soldaat aan de Congreskolom zetten de jongeren en de oorlogsgetuigen hun bezinning verder in het Federaal Parlement.

Deze brochure geeft informatie over de oorsprong van de herdenking.

